

frå dem for, nemlig „unødigt Ceremoni“, „Tidsspilde“ og „unødvendig Beføstning“. Hvis da ikke det sker, som er endnu værre, nemlig dette, at vi komme til at støde an mod Beføstningens naturlige Følelse, ned sætter det, der bør staa højt, værdsættigt og det, som nu en Gang — det være med Rette eller Urette — er højt og helligt i den jævne Beføstnings Bevidsthed. Jeg mener ikke, at vi have Lov til saadan ganske uden videre at sætte os hen og ganske teoretisk forsøge paa at ordne denne Sag ud fra et rent rationelt Standpunkt, efter rent rationelle Grundsætninger. Man skal tage Hensyn til Livets Krav og de Ønsker, der ere til Stede i Beføstningen. Det er en meget navnfuldig dansk Statsmand, en indvænder tysk Læge for Kæsten, udstyret med rige Evner og vældig Magt, der afgiver et afkræftende Eksempel paa, hvad det vil sige ud fra et rent rationelt Synspunkt at ville reformere og derved komme til at støde an mod Beføstningens nationale Følelser og det Levetsæt, den en Gang har levet sig ind i. Ja, kan man saa sige, men hvad bliver der saa af Fremskridtet? Hvad bliver der af de mange skønne Teorier, hvormed vi ere komne ind i Rigsdagen, og hvorefter vi ønske at ordne vore Samsundsforhold? Hvad det sidste angaar, vil jeg dertil sige, at der behøves her som alle Begne Taalmodighed, og hvad Fremskridtet angaar, føler jeg mig forvisset om, at det gaar sin rolige støtte Gang. Det savner ikke og har aldrig savnet dygtige og nidkære Ordførere i Beføstningen. Den ærede Ordfører sagde, at Lovgivningsmagten skulde gaa foran, være Anfører. Vi have en Pligt til at gaa forud, siger den ærede Ordfører. Na ja, der kan gøres Tider, hvor det er en Pligt at føre an, og det kan ikke nægtes, at i den Opgave, der er stillet Lovgivningsmagten, findes baade folkeanførende og folkeopdragende Momenter, men Hovedopgaven er dog at fastslaa, hvad den en Gang har givet sig til Kende i Beføstningen, imødekomme dens Fordringer og Krav, udforme den Bevægelse, der har sætnet sig der. Og naar der er tale om Kirkekommissionen af 1868, og det er sagt, at der var en fremragende Præst, hvem jeg personlig kender og sætter særdeles Pris paa, som netop har udtalt sig for, at Lovgivningsmagten skal være anførende, saa husk, hvad der ligger mellem 1868 og nu. Det er en Tid, hvor der er gjort et stort aandeligt Arbejde i Beføstningen, et Arbejde som ingen Sunde for. Derfor mener jeg, at hvis der i 1868 var Opfordring for Lovgivningsmagten til at gaa lidt stærkt frem og være stærkt anførende, saa er der nu al

Opfordring til at give nøje Agt paa, hvad Beføstningen ønsker, efter at have været under en saa stærk Paavirkning i den Tid, der ligger mellem 1868 og nu. Men nu ser jeg ikke, at det ærede Flertal i nogen synderlig Grad begrundet sin Indstilling ved at vise hen til Krav, der virkelig foreligge i Beføstningen. Nej, det, man gør, er, at fremsætte mange skønne Teorier og rationelle Grundsætninger. Ud herfra mener man at kunne ordne denne Sag. Og saa viser man hen til, hvorledes dette Forhold har været ordnet her i Landet i tidligere Tid, og hvorledes det nu er ordnet i de store europæiske Lande omkring os, ja endog saa til, hvad Dr. Luther har sagt om dette vigtige Spørgsmaal. Men have vi da Lov til saadan uden videre at springe de historiske Mellembestemmelser paa et Par Hundrede Aar over? Betyder det da slet intet, at vi fra vore Fædre have arvet den kirkelige Vielse, at flere Slegtled have levet sig ind i den? Det er en Ting, man nok skal lade staa, om man har nok saa mange og nok saa skønne Teorier om, hvorledes den Sag kunde ordnes saa dejlig fornuftigt. Jeg mener derfor, at vi have al Opfordring til ved Gennemførelsen af en Sag som denne ogsaa ved dens Behandling at gaa frem med den størst mulige Barsomhed, thi det er et meget fint og smukt Forhold, vi her behandle, det vigtigste Forhold i hele Menneskelivet. Man kan ikke begrundet Indførelsen af borgerligt Ægteskab med tvungne Ægtepagter osv. hos os med Henviisning til at man har det i andre Lande, og heller ikke ved, at det i og for sig vilde være logisk og rationelt set rigtigt. Nej, man er nødt til stadig at holde sig for Øje, om der ogsaa er en Trang dertil og et Ønske derom hos det overvejende store Flertal i Beføstningen. Det ærede Flertal fører ingen ringere end Dr. Luther selv i Marken for sin Opfattelse, men jeg tror, at den ærede Kirkeminister havde fuldstændig Ret i, at det ærede Flertal i sin Udtalelse i Betænkningen ikke selv bøjer sig for Dr. Luthers Ord, naar han siger, at ethvert Land har sin Brug og sin Sædvane, og den skal respekteres. Deri mener jeg at han havde fuldstændig Ret. Ja, det er meget langt fra at det ærede Flertal har tilegnet sig den gode, gamle Dr. Luthers geniale og dog jævne praktiske Blik paa Livets Forhold. Maa jeg rent i Forbigaaende minde den ærede Ordfører om, hvad den samme Dr. Luther en Gang ventede sig af os, om saa skulde ske, at Forholdene i hans Fædreland skulde udvikle sig i en Retning, der var ugunstig for den Sag, som var ham mere end Livet. Se, jeg er nu aldeles ikke per-